

Bruselj, 6. junij 2019
(OR. en)

10011/19

ATO 65
RECH 321
SAN 292

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov (2. del)/Svet
Št. predh. dok.:	9437/19 ATO 56 RECH 271 SAN 256
Zadeva:	Jedrske in radiološke tehnologije in uporabe za neenergetske namene – sklepi Sveta (6. junij 2019)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o jedrskih in radioloških tehnologijah in uporabah za neenergetske namene, ki jih je Svet za pravosodje in notranje zadeve sprejel na seji 6. junija 2019.

SKLEPI SVETA

o jedrskih in radioloških tehnologijah in uporabah za neenergetske namene

Ob priznavanju

- da imajo jedrske in radiološke tehnologije pomembno vlogo tudi zunaj sektorja jedrske energije, in sicer na ključnih področjih, kot so medicina, industrija, raziskave in okolje, kar državljanom EU prinaša številne koristi, in OB ZAVEDANJU, da lahko jedrska znanost pomembno prispeva k reševanju družbenih izzivov;
- da mora biti v skladu z zakonodajo Euratoma uporaba jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene ustrezno utemeljena in da je treba v skladu s to zakonodajo zagotoviti ustrezno optimalno zaščito javnosti, bolnikov in osebja pred sevanjem, neenergetske radioaktivne odpadke in izrabljeno gorivo pa varno odstraniti;
- sklepov Sveta iz leta 2009¹, 2010² in 2012³ o zanesljivi preskrbi z radioaktivnimi izotopi za zdravstveno uporabo v Evropski uniji ter OB UPOŠTEVANJU poročila Agencije za oskrbo Euratom iz leta 2015 in dokumenta predsedstva iz leta 2016⁴ na isto temo;
- da evropski observatorij za oskrbo z medicinskimi radioaktivnimi izotopi od leta 2012 spremlja celotno oskrbo z medicinskimi radioaktivnimi izotopi, zlasti pa koordinacijo planov obratovanja reaktorjev, ter da je pomembno prispeval k preprečevanju znatnega pomanjkanja medicinskih radioaktivnih izotopov v EU;
- vloge Agencije za oskrbo Euratom pri zagotavljanju oskrbe z izvornimi jedrskimi viri, ki so potrebni kot gorivo za raziskovalne reaktorje in cilje glede proizvodnje medicinskih radioaktivnih izotopov, ter OB UPOŠTEVANJU revidiranega poročila⁵ o zagotavljanju evropske oskrbe z gorivom iz urana, obogatene na 19,75 %, za raziskovalne reaktorje in proizvodnjo medicinskih radioaktivnih izotopov;

¹ 17025/09.

² 16358/10.

³ 17453/12.

⁴ 8403/16.

⁵ http://ec.europa.eu/euratom/docs/ESA_HALEU_report_2019.pdf.

- nedavno doseženega napredka v več državah članicah pri pretvarjanju visoko obogatene urana v visoko koncentriran nizko obogateni uran⁶, s čimer je bila zagotovljena dodatna proizvodna zmogljivost radioaktivnih izotopov ter omogočen začetek oziroma napredek projektov za nove proizvodne obrate, vključno z raziskovalnimi reaktorji in alternativnimi tehnologijami;
- da je proizvodnja izvornih virov v verigi oskrbe z medicinskimi radioaktivnimi izotopi pomembna za povečanje odpornosti evropske verige oskrbe in zmanjšanje odvisnosti od tujih akterjev;
- sklepov Sveta iz leta 2015⁷ o upravičenosti medicinskega slikanja z izpostavljanjem ionizirajočemu sevanju, v katerih je Svet pozval k boljšemu izvajanju Direktive Sveta 2013/59/Euratom⁸ na več področjih;
- konference na temo reševanja družbenih izzivov s pomočjo nadaljnega razvijanja uporabe jedrske in radiološke tehnologije na področju medicine, industrije in raziskav, ki jo je Komisija organizirala 20. in 21. marca 2018, tehnične delavnice o medicinskih radioaktivnih izotopih v prihodnosti, ki jo je Komisija organizirala 7. februarja 2019 v Bruslju, ter evropske študije o uporabi jedrske in radiološke tehnologije na področju medicine, industrije in raziskav⁹;
- da je vloga jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene pri uresničevanju Agende 2030 priznana na mednarodni ravni in da je pomen tozadevnih dejavnosti izrecno poudarjen v sedmih ciljnih ZN za trajnostni razvoj, prav tako pa izpostavljena tudi aktivna vloga Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA) pri spodbujanju držav, naj uporabljajo jedrske in radiološke tehnologije za neenergetske namene in tako prispevajo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja;

⁶ Visoko koncentriran nizko obogateni uran (HALEU–*High-Assay Low Enriched Uranium*) je uran, ki je obogaten, da vsebuje 5 do 20 % urana-235. V praksi se 19,75-odstotna obogatitev uporablja za goriva za raziskovalne reaktorje iz HALEU in cilje glede proizvodnje radioaktivnih izotopov.

⁷ 14617/15.

⁸ Direktiva Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 13, 17.1.2014, str. 1–73);

⁹ <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/european-study-medical-industrial-and-research-applications-nuclear-and-radiation-technology>

1. POZDRAVLJA pripravljalo delo Komisije v zvezi s pripravo strateške agende za uporabo jedrske in radiološke tehnologije na področju medicine, industrije in raziskav (SAMIRA–*Strategic Agenda for Medical, Industrial and Research Applications*);
2. POUDARJA, kako pomembno je, da se v sodelovanju z državami članicami dokončajo študije Komisije, namenjene izboljšanju razumevanja trga EU z medicinskimi radioaktivnimi izotopi¹⁰;
3. POZIVA Komisijo, naj podpre raziskave o vprašanjih, povezanih z uporabi jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene, kot so uporabe ionizirajočega sevanja v medicini, izboljšana goriva za proizvodnjo medicinskih radioaktivnih izotopov in optimalna uporaba evropskih raziskovalnih reaktorjev, ter POUDARJA pomen pravočasne priprave raziskovalnega načrta za medicinske uporabe¹¹;
4. PODPIRA stalno spremljanje proizvodne verige medicinskih radioaktivnih izotopov v okviru evropskega observatorija za oskrbo z medicinskimi radioaktivnimi izotopi ter prizadevanja in ukrepe Agencije za oskrbo Euratom glede zagotavljanja zanesljive oskrbe z izvornimi viri;
5. POZIVA Komisijo, naj pripravi akcijski načrt, v katerem naj izpostavi področja, ki bi jih bilo treba prednostno obravnavati, ter predvidi specifične ukrepe, ki jih je treba sprejeti na teh področjih. Cilj akcijskega načrta bi moral biti zlasti zagotoviti oskrbo z radioaktivnimi izotopi za zdravstveno uporabo v EU, izboljšati zaščito in varstvo evropskih bolnikov in zdravstvenih delavcev pred sevanjem v skladu s cilji iz Direktive 2013/59/Euratom^[...] ter spodbujati inovacije pri uporabi radioaktivnih izotopov, radiofarmacevtskih izdelkov in ionizirajočega sevanja v medicini;

¹⁰ Študiji Skupnega raziskovalnega središča SMeR, in sicer SMeR-1 o diagnostičnih radioaktivnih izotopih, zaključena leta 2018, in SMeR-2 o terapevtskih radioaktivnih izotopih, ki naj bi se začela leta 2019.

¹¹ IZVEDBENI SKLEPI KOMISIJE z dne 14. decembra 2018 o financiranju posrednih ukrepov v okviru Uredbe Sveta (Euratom) 2018/1563 in sprejetju delovnega programa za obdobje 2019–2020.

6. POUDARJA, da se s pomočjo jedrske in radiološke znanosti, tehnologije in uporab zadovoljuje cela vrsta družbenoekonomskih potreb vseh držav članic in prispeva k zadovoljevanju teh potreb na področjih, kot so medicina, prehrana in kmetijstvo, okolje, industrija, materiali, vesolje in kulturna dediščina, ter UGOTAVLJA, da imajo prav vse države članice koristi od uporabe radioloških in jedrskih tehnologij na navedenih področjih;
7. IZPOSTAVLJA pomemben prispevek evropskih jedrskih raziskovalnih reaktorjev in obratov pri razvijanju uporab jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene, obenem pa POUDARJA, da so za zagotavljanje oskrbe z gorivom ter izvajanje varnih in trajnostnih rešitev za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki iz teh reaktorjev in obratov v znatni meri odgovorne države članice in imetniki licenc;
8. POZIVA Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami obvešča o koristih in tveganjih, povezanih z različnimi uporabami jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene;
9. POUDARJA pomen nadaljnje krepitve zmogljivosti držav članic, zlasti z medregionalnimi, regionalnimi in nacionalnimi usposabljanji in drugimi dejavnostmi na področju jedrske in radiološke znanosti, tehnologije in uporab za neenergetske namene;
10. POZIVA Komisijo in države članice, naj se še naprej posvečajo opredeljenim prednostnim potrebam in zahtevam na področjih jedrske znanosti, tehnologije in uporab za neenergetske namene;
11. SPODBUJA Komisijo in države članice, naj v sodelovanju z IAEA¹² ter drugimi ustreznimi mednarodnimi organizacijami, kot sta Organizacija ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) in Svetovna zdravstvena organizacija (SZO), izogibajoč se podvajanju dela, nadaljujejo delo v zvezi z uporabami jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene, vključno z dejavnostmi za prenos jedrskih in radioloških tehnologij za neenergetske namene, zlasti v države v razvoju, da bi jim pomagali izpolniti ključne razvojne prednostne naloge na področjih, kot so zdravje in prehrana, hrana in kmetijstvo, voda in okolje ali industrijske uporabe.

¹² Praktična ureditev IAEA/ES o uporabah jedrskih znanosti, podpisana leta 2017.